

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

2. tripartita. 1. pars declarat, quod timor futurus sit ex signoru[m] horrore.
2. quod timor futurus sit ex ludicis majestate. 3. quod timor futurus sit ex
discussionis severitate.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

qui per ignem illum quem mittere venerat, & accendi petoat, contempserunt, consumuntur ut stipulæ sine consumptione; & ab igne isto conflagrationis transiens amandabuntur ad flammam ignis prenentis.

Conclusio. Hic igitur pro conclusione exclamare rursus cogimur: O diem illum! O diei illius favillam! O iram! O sæculum! O sæculi dissolutionem! O ignem contremem! Numquam hæc ab oculis, nunquam à memoria in sæculo degentium amovenda forent; ut ab hoc sæculo vano ad sæculum verum securè transeat, ubi in sæcula sæculorum vivant, & in æternum laudent eum per quem facta sunt sæcula.

LECT. 2. *Quantus tremor est futurus, Quando Iudex est venturus, Cuncta stridit discussuras.*

PARS I. **PRIMO** maximus erit terror & tremor, ob signa horrida que antecedit iudicium. Horum quindecim referuntur à nonnullis ex annalibus quibusdam Hebræorum que enumerat S. Thomas sed non approbat, quia eorum nonnulla non sunt fundata in sacris litteris, vel in doctrina Patrum; ideoque ea omittimus. Sufficit considerare que in Evangelis recensentur. *Erit tribulatio magna quæ non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur, & luna non dabit suum, & stelle cadent de celo, & virtutes celorum commovebuntur. Hoc est, ipsa cæli robora, fundamenta, cardines, insolitis moribus loco disturbari videbuntur: & ideo stella velut exidere de celo putabuntur, omnesque eorum aspectus, & influentia perturbabuntur; unde & in terris omnia à celorum influentiis pendencia pessum ibunt, cum horrore inspectantium. Hæc erunt scilicet mundi occumbentis, exspirantis, & animam quasi agentis synptomata & singultus, perturbatis omnibus ejus membris: cælo & aëre, per obrenerationes tonitrua, tempestates, fulgura, & miras alias aeris passiones, & commotiones horribiles: terra ac mari, per sonitus, fluctus, terræmotus, & fragores inauditos. De his Poëmata.*

Sidera sideribus concurrent, ignea pontum Astra patent et illy extendere littera noler. Excitatis fretum, stravi contraria Phæbe ibat, & obliquam bigas agitare per orbem Indignata, diem posces sibi, toraque distors Machina divulsi: urbabit fœdera Mundi.

Propter hæc igitur, & alia; que alibi à nobis explicata sunt: merito dicitur: *Quantus tremor est futurus, quando Iudex est venturus.* Interroga S. Lucam, & discrete respondebit tibi: *Avescent homines præ timore, & expectatione que super venient universi orbi.* Græca cum Emphasi habet: *Hæc sicut avescentibus hominibus sextadescentibus, exanimatis*

à timore malorum in orbem supervenientium. Unde & præcedit: *Erit in terris pressura gentium; hoc est erit coarctatio, animi angustia, anxietas, & perplexitas maxima, præ consilii inopia, malis inundantibus, ac terra, mari, aëre, celo mixtum personantibus sonitu horrido.*

Interroga & Isaiam; quantus tremor sit futurus? Respondet: *Propter hoc omnes manus dissolventur, & omne cor hominis contabescet & conteretur. Torsores & dolores tenebant, quasi parvulus dolerunt, unusquisque ad proximum suum stupebit, facies combustæ vultus eorum, Ideo ibidem præcedit: *Vultate, quia prope est dies Domini.* Sufficiat hi duo testes timoris tunc futuri: & quidem testes omnium exceptione majores, qui graphicè hunc diem depingunt, unus in veteris, alter in novi testamenti tabulis, sed uterque concordia stylo & zelo, ut hunc timorem mortalium animis altè imprimant.*

Si Imperatores nonnulli, in bello licet imperterriti, tamen adeò sonitum tonitruum exhorruerunt, ut leporebus formidolosiores in terra sese abderent, ut testatur Suetonius, de Imperatore Augusto, sub quo Christus natus, item de Tiberio sub quo mortuus, denique & de Cajo Caligula: Quomodo illi tonitru tunc immugiens, & cælum terramque concutiens possent sustinere? Hoc ipsum videtur Iob proponere, dum ait: *Ecce hæc ex parte dicta sunt viarum eius, & cum vix parvam stillam sermonis ejus audierimus, quis poterit tonitruum magnitudinis eius intueri? Hi certe sunt illi Gigantes qui genuit sub aquis, & qui habitant cum eis, de quibus ibidem Iob; quibus tunc tremor gemitus augebitur.*

Nonnulli ex Sanctis soliti fuere dum tempestas, fulgur, aut tonitru ingrueret, reminisci hujus ultimi diei, ac procellosi turbis ejus: idque cum timore & tremore: solebant enim ad orationem specialem tunc confugere, ut sic sibi humanoque generi divinam conciliarent gratiam, ad postremam illam tempestatem cum securitate evadendam. Audi particulariter quod de B. Ceadda refert Beda in histor. Anglicana, & ex eo Surlius z. Martii.

Ceadda Episcopus habebat donum timoris inter cæteras: & ideo semper erat novissimorum memor. Quare si forte eo legente, vel aliud agente, venisset tempestuosus assurgeret, contineò misericordiam divinam invocabat, ut propitiaretur humano generi. Si autem perduraret procella, clauso codice procidebat in faciem, obnixius orationi incumbens. At si foret coruscatio fulminis & tonitru, ad Ecclesiam pergabat vacans precibus donec serenitas rediret. Interrogatus à suis, cur sic faceret? Respondit. *Non legisti, quia de celo intonuit Dominus, & Altissimus dedit vocem suam: Misit sagittas suas, & dissipavit eos, fulgura multiplicavit & conturbavit eos; Mover Dominus aërem, ventos excitavit, fulgura jaculatur, de celo tonat, ut terrigenas ad timendum suscitet,*

Sueton. in Augusto & Tiberio.

Iob. 16.

Exempla ss. ad tonitru vel Fulgur, & c. terroris iudicii recordantium.

Ceadda Episcopus.

Pf. 177.

fusciet, & corda eorum ad iudicii futuri memoriam revocet. Item, ut hominum superbiam dissipet, & conturbet audaciam, rememorato illo tempore quando in nubibus venturus est. Quapropter oportet nos ejus cælesti monito cum timore & amore debito respondere, ut quoties aëre commoto manum quasi ad feriendum erexit minitans, nec adhuc tamen percucit, ejus misericordiam imploremus; discussis penetralibus cordis solliciti, sic nos expurgemus, sicque agamus, ut numquam percuci mereremur. Hæc ipse.

B. Hydgam.
g^h.

Huic autem viro sancto adjungamus & sanctissimam foeminam B. Hydgem, Poloniæ Heroinam & Ducissam, de qua similiter in ejus vita legimus: *Coruscationes & tonitrua multum formidabat quod his elementorum commotionibus, extreme diei iudicium & divina ultionis gladium ad memoriam revocaret.* Hæc commemorans, tota contremiscebatur, quasi cum B. Job, tumentes super se fluctus, Dominum timens. Nec cessabat hic timor, donec accitus aliquis Sacerdos sacratas manus pro divinæ protectionis scuto ejus capiti imponeret: sub quantum umbraculo, tamquam jam secuta de periculo, genuflexionibus & orationibus durante tempestate insiltebat. Tranquillitate reddita, pro gratiarum actione illas manus exoculabatur; quas ideo putabat posse resistere noxiæ potestati, iram Dei avertendo, quod sacratæ essent. Ita apud Surinm 23. 08obr.

Iob. 31.

Psal. 28.

Tonitruum curam suis fulgerris & coruscationibus reboans, & terrens, solet in scripturis *Vox Domini*, appellari. Hæc est *Vox Domini super aquas*, *vox Domini in virtute & magnificentia*, *vox Domini confringentis Cedros*, *vox Domini concutientis desertum*, *vox Domini intercedentis flammam ignis*, *vox Domini preparantis cervos*, &c. Litteraliter enim hæc de tonitruo cum tempestatibus reboante accipienda sunt. Hoc quandoque ita invalescit, ut maria concutiat, cedros celsasque arbores excutiat, commoveat deserta, ejaculetur fulmina quasi flammam ignis dissecti & dissecantis, cervosque ad currendum ac cervas ad parandum impellat; quæ omnia notantur dictis verbis.

Vitam ergo ultimum illud tonitru, cum procellis suis sonantibus, ita vivâ à vivis apprehensione concipiatur, & rememoretur: ut vitis moriantur, ut superbiam eorum, cedrorum instar exaltata confringatur, ut spinæ de desertis eorum cordibus evellantur, ut concupiscentiæ ignis intercidatur. Denique vitam mandatorum instar cervorum currant, aut instar cervarum spiritum salutis pariant, terrore salubri & tremore poenitentis percussis per efficaciam hujus tonitru admirabilis & tremendi.

PARS II.

De timore ex iudicis maiestate.

Secundò tremor magnus erit illa die ex Iudicis terribili maiestate, de qua dicit Evangelista: *Videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa, & maiestate, & omnes Angeli*

cum eo. Itaque veniet Christus Iudex cum magna potentia, virtute, gloria impios percellente, quia in corpore veniet splendidissimo, radiantissimo, in nubibus fulgidis, procellis, fulgurientibus & fulminantibus, omnibus Angelorum choris stipatus velut servis suis. Si omnem Regum omnium maiestatem, exterius torrentem eos qui ad ipsos accedunt, conferas cum hac maiestate iudicis, non nisi umbra est & pictura respectu veritatis.

Quapropter de hac maiestate gloriosa & terribili, scribitur. *Vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra & cælum & locus non est inventus eis.* Hic est Thronus iudicialis, sublimis, splendens, maiestativus, cui Christus Iudex insidet: à cuius fulgore conspectu quasi erubescens & subpudibunda ac tremens fugit terra & cælum, hoc est pristina facies & forma ac status cæli & terræ, ut in aliam commutaretur. Unde talis locus & status qualis antea non est amplius inventus eis, sed alius longe splendidior & gloriosior. Vel hyperbolice, significatur per illa verba maiestas Domini tremenda, à cuius conspectu dicitur fugere cælum & terra, præ reverentia & timore, quomodo dicitur: *Erubescet Luna, & confundetur Sol cum regnaverit Dominus exercituum.* Hoc est, in die iudicii, ob Christi maiestatem & splendorem, quadam ratione erubescere censebitur, & confundi.

Idem S. Iohannes quamdam speciem Iudicis huius terribilis videtur describere, dum ait sibi apparuisse similem filio hominis in medio septem Candelabrorum aureorum vestitum prodere, præcinctum ad mamillas zona aurea, capillis candidis, oculis ut flamma ignis, pedibus calcantibus fornicem ardentem, voce instar aquarum multarum, dextra radiente septem stellis, ore vibrante gladium utrimque acutum, facie instar solis lucente, dicebatque se habere claves mortis & inferni. An non tibi hic videtur supremi Iudicis adumbratio? *Vestis Talaris*, vestis est iustitiæ, quam Christus tunc induit. *Cingulum ad mamillas*, restrictio est misericordiæ, quæ non amplius in latum se proteret, ut uberibus suis lactet peccatores. *Caput candidum*, sapientiæ maturitatem indicat. *Oculus ignei Iudicis zelum furorem signant.* *Pedes in camino ardenti*, reprobos in fornace conculationem insinuant. *Vox aquarum multarum*, reprobos est per iram inundantem torrentem abjectio. *Stella in dextera*, gloriæ pro electis donationem indignant. *Gladius utrimque acutus*, sententia est postrema corpus animamque impiorum pervadens. Hæc representatio Christi quamcumque habuerit significationem, tanto tremore affectit S. Iohannem, ut dicat: *Et cum vidi eum cecidi ad pedes eius tamquam mortuus.* Si Iohannes ita terretur, cui ad mysterium hæc representabantur: quantus tremor est fururus, quando Iudex ille est venturus, ut iram suam non solum

Matth. 24.

25.

Matth. 24.

25.

25.

Matth. 24.

25.

Matth. 24.

25.

Matth. 24.

25.

repræsentet ad mysterium, sed etiam verissimè & severissimè deducat ad effectum.

Exod. 20.

Si populus Israël videns Dominum ad montem Sinai descendentem, in igne & coruscatione, in nube, tonitru & fulgure, in gloria & maiestate, tanto percussus est terrore, ad radices consistens verticis fumantis, ut inlameret ad Moysen: loquere tu nobis & audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur: Quantus tremor est futurus reprobis, dum longè majori adveniet cum maiestate, terribiliorisque symbolis circumamictus, postremam vocem terribilem daturus in monte ad hoc electo? *Quis poterit tonitruum magnitudinis ejus intueri? Et, Quis stabit ad videndum eum?*

Job. 26. Malach. 3.

Cur in tanta maiestate iudex apparebit. Psal. 21. Isai. 53.

Ideo vero tanta maiestas, talem incutiens timorem, ei conveniet tunc temporis, quia abjectus fuit & vilis habitus, opprobrium hominum, abjectio plebis, quasi vermis & non homo, à primo suo adventu usque ad mortem, dum voluit colere & docere humilitatem. Quare de eo dicitur: *Ejus iudicium in humilitate sublatum est.* Et rursus: *vidimus eum despectum, & novissimum virorum; & quasi absconditum vultus eius.* Itaque vultus, in huius rei compensatione, admirabili & terribili gloria ac maiestate cum adorari Pater æternus, cum causam iudiciumque recipiet, si cuius causa quasi impij iudicata est; ut per huius suæ maiestatis terrorem incipiat dominari in medio inimicorum suorum. Propterea ei dicitur: *Tecum principium in die virtutis tuæ; in splendoribus Sanctorum: Dominare in medio inimicorum tuorum.* Quasi ei diceretur: In illo die novissimo tecum erit principatus (sic legunt 70.) apparebitque evidentissimè omnibus, regiam ad te spectare potentiam super omnia regna & Reges, imò super cælum & terram. Erat enim dies virtutis tuæ, in quo cælum movebis, Solem obsecrabis, terram tremere facies elementa concuties, mortuos suscitabis, tribunal statues, splendoribus Sanctorum eris cinctus. In illa die consummabis ultimum exterminium, conqussabis capita multorum, exaltabis caput tuum, & tibi acclamabitur: *Dominare in medio inimicorum.* Quasi hæc fausta acclamatione diceretur, Dominare Fili David, super omnes Reges elevans thronum. Dominare Rex pacifice, totum Sarcæ suppeditans regnum. Dominare Fili Mariæ, in medio Hæreticorum antea te blasphemantium. Dominare Galilææ, in medio infidelium, Dominare Nazareth in medio Iulianorum, Neronum, Deciorum, Diocletianorum, Maximianorum, & aliorum Tyrannorum. Dominare Agnæ innocens, in medio Iudeorum, te persequentium. Hæc fausta acclamatio mirè percellet omnes ejus hostes, qui jam consummata victoria quasi scabellum sub pedibus ejus ponuntur, ut conculcentur, & æternum subjiciantur, æternis vinculis referendi. Merito ergo hæc prævidens, admittit abundè canit Ecclesia: *quantus tremor est futurus, quando Iudex est venturus.*

Psal. 109.

Adiciamus pro coronide, tremorem hunc augendum ex signis redemptionis nostræ, quæ tunc in Iudice videbunt impij terribili modo sibi adversantia. Hoc enim significat S. Ioannes. *Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terre.* Qui sunt qui eum pupugerunt? Noane & illi qui peccatis suis quotidie eum transigunt, crucifigentes sibi metipsum Filium Dei, & sanguinem ejus pollutatum ducentes? Certe ejus caput nostra de die in diem coronat spinis: transigentibus superbia; clavos in manus & pedes adigunt rebellio & inobedientia; lanceam in latus & cor immittit invidia, detractio, vindicta; torum ejus corpus compungit ingraticudo, luxuria, avaricia. In extremo ergo iudicio apparebunt transfigurationis huius insignia, a pertura, & vulnera; splendida quidem & gloriosa, sed tamen terribilia his qui horum exitere causa. Ideo dicitur: *Videbunt in quem transigerunt, videbunt sed ad suam confusione & terrorem, & plangent planctu horribilo & infructuoso.* Contra eos inlamerunt crucifixi livores notæ peccatis inflatæ; ac Iudex ipse antea per eos crucifixus, videtur hanc aut similem vocem repetiturus: *Infer digitem tuum huc, & vide manus meas, affer manum tuam, lat. hom. & mitte in latus meum, & agnosce que pro te impio divina pietas est perpeffa.* Clamabit & sanguis fœderis, refumetque vocem indignationis & vindictæ qui sanguis erat propitiations & misericordiarum. Clavi, spina, corona, flagella, lancea, columna, & alia passionis insignia, pietatis symbola, ante faciem Iudicis per Angelos præferentur, ut trophæa victoriæ, ut instrumenta quibus redemptio est acquisita; sed ingratis & impiis, à quibus hæc fuerunt proculcata, horrorem inducent inexplicabilem, ipsa conscientia eos horribilè redarguentem quod ea contempserint. Propterea igitur rursus repetimus: *quantus tremor est futurus, quando Iudex est venturus!* O quantus tremor, qui eos coget inter se mutuo dicere: *Merito hæc patimur, in sanguine eius exquirimus!* O quantus tremor quando jam adimplebitur illa petitio Domini: *Terra ne operias sanguinem meum; & non habeat in se locum latendi clamor meus!*

Certe ipsam Crucem Domini veram in iudicio S. Chryf. apparituram, ministerio Angelorum recolletis omnibus ejus partibus per orbem dispersis, probabilis est nonnullorum sententia. Ipsamque dicunt perpetuè in cælis conservandam, & velut immutandam ad statum incorruptibilitatis, eò quod fuerit speciale instrumentum redemptionis, & Alti- tate propitiations, in quo se Christus sacrificio suo peccato, ac de omnibus hostibus trophæum exhibuit. Idem de Corona spinica, aliisque præcipuis instrumentis Passionis, nonnulli pie sentiunt. Alii existimant non fore nisi signum crucis, ex igne lucido formatum, toti orbi conspicuum,

Tremor augebitur ex signis redemptionis nostræ. Apoc. 1. Hebr. 5.

Ioan. 19.

Cæsar Arc.

lat. hom.

27.

Gen. 2.

Tob. 16.

S. Chryf.

ham. de

Cruce &

alii.

An omnia

passiones av-

ma in judi-

cio sint o-

stendenda.

Vitis floriger.

111

Solis

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Anselm. Iansen. Te. statum.

Solis claritatem superaturum. Quidquid sic de ea re, certum est signum illud fore terribile; quando quidem ejus specialis fiat mentio in Evangelio, planctumque ceteri dicatur inter tribus terrę. Unde & signum illud horrorem majorem incutiet, quam signa in Sole, & Luna, & Stellis. Non ergo amplius erit eis signum Tau, quod impressum frontibus gementium eos ab Angelo percussente pręservabat. Non amplius signum exaltatum in deserto, ejus aspectu sanabatur percussus a serpentibus. Non amplius signum rubei coloris, quod domum salvat cui dependit. Sed erit *Virga virtutis*, quę emittitur ex Sion cęlesti, ut impios confringat, rebellium capita conquasset, inimicos omnes conterat. Sicut ergo nunc Crux, & ejus signum, terror est dęmonibus: sic erit tunc & impiis. Erat enim arbor funesta & formidolosa, vindictam inclamans, & penam instigans horrendam. Ab hac magnus tremor est futurus, quando Iudex est venturus.

PARS III. De timore ex discussione.

Tertio tremor magnus eo die futurus est, ex consideratione strictę discussionis, & severi examinis. Que ratio hic proponitur, dum canimus: *Iudex est venturus, cuncta strictę discussurus*. Tunc nimirum adveniet dies discussionis, quo discernet & discutiet paleas a tritico, quo ventilabit & permandabit aream suam, ut paleas igne consumat in extinguibili. Tunc erit tempus excussionis, quo tenentur extrema terre excutiet impios ex ea, ut loquitur Job. Tunc erit tempus quo advocabit calum de sursum, & terram deorsum, discernere populum suum. Atque tunc de impiis verissimum esse agnosceret: *Revelabunt cali iniquitatem ejus, & terra confargor adversum eum*. Apertum erit germen illius, detrahetur in die ire furor Domini. Tunc discutiet, & excutiet parietem, quem sibi & aliis liniunt ad blandiores, sine fulcris solidis, imo sine paleis & tempeamento, ut loquitur Ezechiel. Tunc diffluet & discutiet pulvillos quos confueverunt, ad repausandum infelicitate. Nihil ergo tunc prętextus, & excusationes, vaneque rationes valebunt, in quibus quiescunt oonnulli. Tunc discutiet & excutiet signum, *fennum stipulam*, quę fidei superstruunt instructuosę repidi operarii tepidique Christiani; hoc est, omnia quamlibet levia peccata plebete.

Job. 38. Ps. 49.

Job. 4.

Exemplum districtum iudicium trementi-um.

Quartus igitur timor est futurus, quando Iudex est venturus, adeo severe & strictę cuncta discussurus? Si in Angelis suis reperit pravitatem, quando magis in eis qui habitant domos luteas, quę terrenum habent fundamentum? Quomodo fieri potest, ut semper edificent aurum, argentum, lapides pretiosos, luteo & terreno fundamento innixi, qui de luto sunt ipsi, & de terra? O tremendam exaltationem & discussionem severam! Nonnulla exempla id declarare possunt.

1. Si Adam ita tremat adveniente Domino in Paradisum, hac sola voce requisit: *Adam ubi es?* Erat tamen vox pietatis, non furoris; ambulaverat enim

Deus ad auram post meridiem, ut æstus indignationis ob peccatum Adę temperaret autā misericordię. Si, inquam, ita tremat. Ad hanc vocem, ut fateatur: *Vocem tuam audivi & abscondi me*. Quanto magis tremor est futurus quando Iudex est venturus pro filiis Adę in æstu irę suę; deficient jam omni aua misericordię? Atque tunc non lenem edicturus est vocem; sed talem vocem, ad quam cælum & terra contremiscat.

2. Si Cain ita tremore concutitur post examen & discussionem peccati sui a Domino factam & post interrogationem illam, ubi est Abel frater tuus? Post correptionem quoque illam, *Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra*: Quantum putas tremor erit, dum peccata hominum strictę discutientur a Iudice, & vox sanguinis fratris eorum, Christi scilicet dabit contra eos testimonium? Certe Cain terrorem conscientię & Dei vindicę contumid totum se concutientem vix sustinebat, & mortem pręcipitabat. Sic enim de eo dicit S. Chrysologus serm. 147. *Favore mors ipsa leniore est. Cain ubi parricidali capti terrore vexari mortem petis, requiem credis, si periret. Multo magis reprobi mortem eligerent prę timore in illa discussione, sed terror erit eis sine fine, & mors sine morte.*

3. Si Rex Balchazar, non lanceam, aut hastam contuens cruentam, sed solum calamum in manu hominis conspiciens contra Candelabrum in superficie parietis aula regię aliquid exarantem, ita contremuit, ut de eo dicitur: *Tunc facies Regis commutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum & compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur*. Quantum tremor est futurus, quando Iudex acuet diram iram in lanceam, & accipiet armaturam zelus illius, armabitque creaturam ad ultionem inimicorum? Ideo contremuit Rex ille tanta animi corporisque collisione, quia agebatur de lance & pondere quibus appendendus erat, de calculo & ratione quam reddere oportebat, de divisione corporis & animę ac regi, quę expectanda erat: *Appensus es in statera, & inventus minus habens: Numeravit Deus regnum tuum, & complevit, ac dirisit illud*. De his omnibus agit Iudex quando venturus & cuncta strictę discussurus. Et nunc manus ejus pręfert calculos & pondera, stateram & lanceam, gladium & lanceam, ut timorem indat peccatoribus, dum tempus est: ut ipsi seiplos ad calculos vocent & rationem coram Throno & Tribunali gratię ejus & misericordię, antequam vocentur ab ipso ad Tribunal severę justitię.

Mira certe benignitas Christi, quod cum Pater omnem iudicium dederit filio, omnemque iudicandi potestatem; ipse pluribus voluit commuenc esse eam durante hac vita communicans Sacerdotibus, ut quicquid in terra iudicant, racum sit in cęlo, sitque Tribunal gratię & misericordię apud eos, potius quam justitię. Nempc noveat hominis iniquitatem & timiditatem; quia animum facili de-

Sponderet post lapsum, timens majestatem Iudicis. Voluit ergo iustitiam & iudicium sibi commissum misericorditer temperare pro decursu hujus vite: id est homini, qui iam fugerat ab ipso ad solam vocem terris in Paradiso, Iudicem hominem constituit, ad quem non vereretur accedere, à quo etiam post flagrantia quolibet scelera absolvi. Interim finale sibi iudicium reservat Filius, ut ibi iudicetur severè, qui in hoc Tribunali se verè noluerunt agnoscere, & humiliare. O quantus erit in illo ultimo iustitiæ Tribunali tremor, quando quidem in hoc ipso Tribunali gratiæ nonnulli pavescunt, & contremiscunt? Ibi enim longe alia erit discussio quàm modo, aliæque vindicta, & ira Iudicis. Quapropter hic locum habet quòd ad Ezechielem dicitur: *Fili hominis ingemise in amaritudinibus coram eis. Cumque dixerint ad te: quare gemis? Dices. Pro auditu, quia venit. & tabescet omne cor, & dissolvetur uniuersa manus, & infirmabitur omnis spiritus, & per cuncta genua fluent aqua; ecce venit, & stetit Dominus Deus.*

Ezech. 21.

Ipsi angeli in die iudicii tremorem concepturi.

Iob. 26.

Apo. 5.

Multi tremore iudicii concussis religionem intrarunt.

Ordinem Francisci, Dominici, Benedicti, Bernardi eadem de causa? Amplexati sunt hi pro purpura cilicium, pro diademate coronam spineam, pro gemmis clavos, pro sceptris crucem; ut hæc passionis Domini insignia eis in fine sæculi non forent terribilia, sed pietatis & gloriæ symbola. Tremorem salubrem conceperunt tempore ut postea non timerent infructuosè. A facie formidinis Domini absconderunt se in petra scissuris & foraminibus Christi, ut ab ira eius extrema forent tuti. Hic timor adeò efficax est, ut adhuc hodie repleat claustra & solitudines florida & nobiliteriusque sexus juventute.

Hoc prævidebat S. Propheta, dum in persona horum omnium dicit: *Timor tremor & venerunt super me, & contexerunt me tenebre: ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine, expectabam eum qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.* Docet his verbis quòd succedendum sit de mundi turbine, & quid agendum, succedendum longè, nec in confinio subsistendum. Vir iustus non debet in regione peccatrice, vel circa eam, immorari: sed preparare in montem nisi malit perire. Docet etiam non cunctanter aut pigre, sed festinanter & strenuè abeundum: *Etiger vult, non vult.* Non contingit regnum cælorum oscitantibus, sed vim facientibus. Festinantem non chororum affectus retardat, non mundi revocent illecebræ, non remorentur curæ domesticæ, lucidenda est semel negotiorum sæcularium catena, siquidem hac aliter homo explicari non potest. Clamat Propheta *fugendum de medio Babylonis*: exitus de Ægypto fuga vocatur. At videas plerosque comperendinantes, & consiliis nimium lentis fugam victoriarum molientes. Vbi illud argue illud negotii fecero, inquirunt interim negotium ex negotio seritur, vitium vitio invidetur, Vultis ergò hic præcipio. Docet denique, ideo se hominem recipere debere in solitudinem, ut ibi expectet opem, ab eo qui solus salvat à spiritu pusillanimitatis, à procella tentationum, ab extrema tempestate, & à tremore illo qui aderit, quando Iudex est venturus, cuncta strictè discussurus.

Hoc etiam continuò docere antiqui Patres in solitudine, ut patet in vitis eorum, Quare cum quidam è fratribus peteret ab Abbate Ammon, ut ei diceret verbum salutis, Respondit. *Vade ad cellam in vitis tuam, & cogita de te sicut malefactorum in carcere, Patrum, qui interrogant omnes adventantes: Vbi est Iudex, & quando nam est venturus? Et qui timent gravem punitionem: deplorant delicta sua. Sic anima pia semper sit suspensa, & dicas sibi: O me miseram, quomodo comparebo coram Iudice ut rationem reddam? Si hoc sepe cogites, salvari poteris.* Hæc ille.

Hoc ipsum salutis verbum omnibus inculcavimus, omnibusque hic Ecclesiæ cantus inculcat, ut scilicet sepe hæc recogitent in cordis solitudine, pia mentis sollicitudine, & timorem timore.

Conclusio. Hic est Iudex, & quando nam est venturus? Et qui timent gravem punitionem: deplorant delicta sua. Sic anima pia semper sit suspensa, & dicas sibi: O me miseram, quomodo comparebo coram Iudice ut rationem reddam? Si hoc sepe cogites, salvari poteris. Hæc ille.

fletumque fletu, planctum planctu præveniant.
 Bern. ser. de *Quia, ut ait S. Bernardus: Qui pavet, caret; qui negligit, incidit. Et nunc timor planctusque Fructuosus est, qui tunc inutilis erit & fructuosus, quando plangent tribus terra, & videbunt in quem transierunt.*

LECTIO. 3. *Tuba mirum spargens sonum, Per sepulchra Regionum, Coeget omnes ante Thronum.*

PARS I. **C**hristiani campanis utuntur ad convocandum populum ad divina, & ad festa. Et initio quidem hæc fuerunt minores, sed reddita pace per in illa die Constantium, paulatim grandiores factæ sunt. *serviat.* Nomen autem Campanarum acceperunt à loco, in Campaniam quo majores factæ sunt. Nempè à civitate Nola in Campania: Unde & minores Campanulæ dicuntur *Nolæ.* Ita tradit Rationale offic. divin. l. 1. cap. 4. & Card. Baron. tom. 2. anno, Christi 58. Hæc vâriis benedictionibus sanctificantur, ut populum Christianum ad exercitia sanctificationis vocare significantur, & ad Sacramenta & sacrificia, in quibus sanctitas percipitur, invitare. Deinde, ut per sonitum vasorum horum benedictorum, recedat virtus insidiantium aërearum potestatum, incurfus turbinum, percussio fulminum, læsio tonitruorum, calamitas tempestatum, omnisque spiritus procellarum: ideoque depingitur in illis cum benedictione, unctio, & aquæ sanctificationis asperione, vexillum crucis, cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium, & inferorum. Denique ideo benedicuntur, ut cum clangore illius audierint Filii Dei, creseat in eis devotio fidei, & præparent se contra tempestates & procellas extremi diei, & disponant se ad audiendam cum securitate. *Tubam illam, quæ mirum spargens sonum per sepulchra Regionum, & vocabit electos ad solennitatem æternam, reprobos autem ad condemnationem inevitabilem.*

Miracula in *Quam obrem sæpè in Campanis his benedictis benedictis edidit miracula Deus, ut ex historiis sacris concampis per stat.*

Dei edita. *Audi quod in vita S. Meivulphi legimus 5. Octobris apud Surium. In Monasterio S. Meivulphi, quod Canonis & Sanctimonialibus crexerat, erat Tintinabulum quoddam æreum, bene sonorum, quod reverenter asservabatur. Quia quoties aliqua ex sororibus illius Monasterii breviter abitura è vita, absque humano ministerio per se sortem reddebat sonum. Aseverant autem omnes illud inventum inter ossa S. Meivulphi, cum illa è sepulchro transferebantur, credidit illo usus fuisse sub elevatione Sacramenti in suo Diconali ministerio. Hæc ibi.*

2. *In conventu Zamotensi Ord. Prædicatorum similis campanula per plura annorum curricula sine alicujus ope insolitum sonum reddere solita erat, sic quoties aliquis ex illo Collegio erat migratu-*

rus; & tunc omnes se præparabant ad mortem, nescii in quem caderet hoc jaculum mortis. Durasse scribitur istæ campanæ pulsus per multa tempora. Testis est Anton. Tenensin Chron. Præd. ad ann. 1218. p. 22.

Nec hæc tibi de veritate sint suspecta: scribit enim Didacus Baesal. l. 1. cap. 3. Tom. 1. Comment. in Evang. Novi apud aliquas familias Nobilium in Hispania familiare. Quando illorum qui morti propinqua, commune familie sepulchrum sensitur commoveri, & turbari, quasi jam ossa parentum cum congeneri cadaveri. Hæc ille.

In Regno Aragoniæ est collis propinquus loco qui dicitur *Villila*, in cuius fummitate est Ecclesia dedicata S. Nicolao, in qua sunt dug campanæ, quarum major insignita est effigie Iesu Christi & Virginis, ac S. Ioannis, cum hac prophætia Sibillina: *Christus Rex venit in pace, Deus homo factus est.* Hæc campana frequenter insonuit proprio motu indicans eventus aliquos insolitos, vel calamitosos. Anno 1601. 1. Junii, auditus est eius sonitus, usque ad 16. diem ejusdem mensis per innumerum illic concurrentes ad videndum istud prodigium: & isto die cessavit. Sequenti autem die, qui fuit dies Corporis Domini, rursum incepit, usque ad Festum S. Ioannis Baptistæ inclusivè, & cum mensura ac harmonia viginti octo dedit versus Orientem, ac postmodum cessavit. Dicitur quoque insonuisse hæc campana proprio motu, dum Carolus Quintus Imp. & Regina Anna, uxor filii eius Philippi, mortem obierunt.

Sicut porrò Christiani utuntur nunc campanis ad convocandum populum, ita olim utebantur Iudæi Tubis. Erat enim à Domino præceptum Moysi: *Fac tibi duas Tubas argenteas ductiles, quibus convocare possis multitudinem quando movenda sunt castra.* Illis ergo utebantur ad castra movenda, & ad bella; sed & maxime ad sacrificia convocandos populum, & ad festa. Hinc & apud eos erat festum quoddam primo die septimi mensis, quod *Festum Tubarum* & *clangoris* dicebatur, *Mense septimo prima die mensis eris vobis sabbatum* (id est festum solemne) *Memorale clangentibus Tubis.* Tradunt autem interpretes hoc festum Tubarum in memoriam fuisse Isaac Patriarchæ, qui per Angelum clamantem ad Abraham, *Ne extendis manum tuam in puerum, liberatus fuit a morte, & gladio Patris sui, surrogato arietem, quem cornibus hærentem in veribus Angelus offendit.* Hoc enim factum fuisse primo die mensis septimi tradunt Hebræi. Clangebant ergo eo die in hujus rei memoriam, non solum Tubis argenteis, sed etiam cornibus arietinis, sive buccinis ex illis confectis.

Per tubas etiam nonnulla olim prodigia edidit Deus, ut patet in destructione murorum Iericho per clangentibus septem tubis sacerdotibus. Item in destructione exercitus Madianitarum, per collisionem lagenarum & sonitum tubarum. Quod autem nonnulli de duabus tubis sic præceptum mysterium.